

تارق هاشميش خوى پينه گيرا و شه کره کهى خوى شکاند

خالد هرکى

پيوهنده کانى وتاونه کانى؟
 دهلى دهىيى هم هفسه رانه
 نازاد بکړين تنها مه گهر به
 تاوان نيکى تـــروه
 تومـــتبارکراين؟ (وادياره
 لاي هم تومتي تر له تومتي
 هنفال گرنگر هه يه که
 دهکړئ هفسه رکه له سړي
 بگيرئ ، به بزچونى هم
 دهکړئ تومتي پارهدزين يا
 زياده رويى يه ک يا
 سرپيچيى هاتوچ بئ) .
 به گوتـــى هم
 هفسه رکه کان به لاي بريارى
 سياسي وه نه ده چون مه گهر
 سه داميش پله ي هفسه ربي
 موهيب الـرکن به خـــو
 نه به خشى بو ؟ نه ي على
 کيمياوي نه وانپتر ؟ . نه و
 له يادى چوه که له عيراقى
 سه ددام حوکم حوکى

روژنامه ي الشرق الاوسط
 ي لهنده ني ژماره ۱۰۳۷۵
 ي روژى ۲۵-۰۴-۰۷
 نوسينيکى تارق الهاشمي
 جيگرى سه روك کومارى
 عيراق بلاو کرده توه له ژير
 ناوى (بهرگرى کردنيکى
 رهوا له دامه زراوى
 سربازي عيراق) دياره
 مبه ستيشى عيراقى
 سه دامه چونکه بابته که
 ناماژه به سرده مى رژيمى
 گوربه گورده کا له گهل
 بهرگرى کردن له
 هفسه رانى هو سردهم .
 طارق الهاشمى له
 نوسينه کيدا ويترى
 پيدا ه لگوتن وهيتانه وى
 پاساوى جزواوچور بز کاره
 درندانه يه کانى ده زکا
 توکينه رکه ي سرده مى
 تياچو ، داواى نازاد کردنى
 هفسه رده مستو
 پيوهنده کانى سه داميش
 دهکات ، نه وانه ي ده ستيان
 به خويني روله کانمان
 سوره ويستا له ژير
 دلوقاني دادگاي عيراقين
 به تومتي تاوانى نه نغال .
 هاشمى هم کومه له
 تاوانبارى ناو قه فزى
 تاوان به کولپه يه که له

زانايان پيشنيارى په رتوکى ژيان دهکن

میکروب و بهکتریاکان
 دئ .
 هم پرژويه سهرتا
 له سر پيگه FishBase
 دست پيډه کات .
 گراهام هيگل له
 موزه خانه ي ميژووي
 سروشتى لهنده ، يه کيک
 له هاوبه شه کانى هم
 پرژويه به مالپه رى بي بي
 سى گوتوه که گرنکترين
 هرکى هم له شه ش
 مانگى يه که مدا ناساندى
 نه و گروپانه يه له قونايى
 دوايى توکتر کاريان
 له سر دهکن .
 هم هرشيفه له دواييدا
 خبه خه تزرى ژيان له
 نيوان هه مو نه وانه ي
 له سر زهويدان دروست
 دهکات .
 گه شه پيدانى هم پيگه
 له مانگى يه که مى 2006 دا
 دهستى پيکر دوه ، به لام
 لاپه رکه کانى نيته رينتى
 جزواوچور ده بئ و يه ک
 مليون و هشت سده
 هزار په روه ندى سر به خه
 له خه دهگرئ و مرؤف
 دهوانى سوودم ندى بي و
 ناشنايه تيان له گهل په يدا
 بکات .

زانايان و تويژه رانى
 ناودارى جيهانى پيشنياريان
 کړدوه که کتيبيکى
 نيته رينتى بؤ سرجه م
 گيانله به رو گياو رووه که کانى
 سر گوى زهوى که
 ژماره يان يه ک مليون و
 هشت سده هزار ده بئ ،
 دروست بکړئ .
 بؤ هر يه که له گيانله بهر
 و رووه که کان مالپه ريكى
 سر به خه دهکتره يه که
 وينه و دنگ و زانياريه کان
 له خه دهگرئ .
 برياروايه هم هرشيفه له
 ماوى ۱۰ سالدا ته واوبکړئ
 که سوودنيکى گه وره به
 ژينگه دهگه يه نئ .
 دکتر جيمز نه دوارن
 به ريو به رى پرژويه گوتى
 که ۱۰۰ مليون دولارى بؤ
 ترخان دهکړئ .
 به ريو به ريتى به دست
 هيتانى زانيارى ژيان و
 ژينگه ناسى به هايکى زورى بؤ
 هرکه س له هر شويى بي
 هيه .
 بريار وايه هم پيگه
 سهرتا زانياريه کانى
 سهارت به نازهلان و
 رووه ک و گول و قارچک چر
 بکاته وه . پاشان نوره ي

حکومى بو .
 دامه زرينه رو
 ربه رى حزبى شيوعى
 چين ماو تسي تونگ
 دهوت (السياسه هى التى
 توجه فوه البندقية) به لام
 له عيراقى سه دام به
 پنجه وانه رهفتارى دهکرد ،
 چهک وتوقاندى روى به
 سياسه دهگورى .
 له دريژه ي نا
 فهرموده که خويدا
 هاشمى ده لئ (سوپاسى
 خودا ده که م که نه و
 ريگه يه لئنه گرتوم
 ووتـــى حـــق بليم که
 تنها مبه ستم رازى
 بونى خودايه) منيش
 دهليم هم شه سوپاسى
 خودا ده که مين که ريگه ي
 نه وى لئنه گرتى دل پر له
 قمين وپيلاننه
 قيزه ونيه کانتمان لئ
 بشارپته وه و هه رووه کو
 مه زنده مان دهکرد وا زو
 خوتتان به هم ناساند !

له دريژه ي نا
 فهرموده که خويدا
 هاشمى ده لئ (سوپاسى
 خودا ده که م که نه و
 ريگه يه لئنه گرتوم
 ووتـــى حـــق بليم که
 تنها مبه ستم رازى
 بونى خودايه) منيش
 دهليم هم شه سوپاسى
 خودا ده که مين که ريگه ي
 نه وى لئنه گرتى دل پر له
 قمين وپيلاننه
 قيزه ونيه کانتمان لئ
 بشارپته وه و هه رووه کو
 مه زنده مان دهکرد وا زو
 خوتتان به هم ناساند !

khalidherki@chello.nl

دنيا

ژان له سايه ي حکومتدا

ژن وهکو بوونه وهریکى پيروز که دايکى هه مو
 مرؤفايه تيه ، نه وهنده له سر ووتراوه ، که خه ريکه
 له جياتى هه مو و تاريکى سياسى و نايينى ،
 شويته گشتيه کانى نوسين و وتاردان داگيربکات .
 داگيرکردنى نه و پانتاييه گه وره يه يه بابته ي ژنان و
 کيشه کانيان له نه دبياتى سياسى و کومه لايه تى نيسن
 خه لکى کوردستاندا ، نه گه رچى بزخوى کارىکى پيروزو
 ههنگاو نانکى باشه به ره و کومه لگه ي مده نى ، به لم
 ديسان پيوستى به هلوپسته يک و ليکولپه وه يه کى جدى
 هيه که بتوانى خاله کان له سر پيډه کان جيگر بکات ..
 بؤچى نه و هه مو ريکخراونه ي ژنان و نه و هه مو
 نوسين و هه ول و کوششانه گورانکاريه کى به ردتيان
 له روه تى کومه لگاوه لويست و بيرکردنه وه کانى زورک
 له دهسه لاتداران نه کړدوه ؟ . خو نه گهر به شينکى زورى
 هم کومه لگه يه هيشتا له ژير کارىگه رى بيرى کلاسيکى و
 کونه پاريزيدا ماونه توه وو نه دند مافى سره تايى بؤ
 ژنان به روه ناينن ، خو دهسه لاتداره سياسى و حکومى و
 حزبيه کان ، نه و خويان به پيشکوتن خواز ده زمان نه و
 نه و بؤچى نه يانپه لاره ژن بگاته لوکته ي دهسه لات ؟ .
 پيشکوتنى ته کنه لوجياى راگه ياندى و په يوه ندى کردن
 کارىکى سلبي له گهل خويدا هيتاوه بؤ ناو هم کومه لگه يه .
 نه و بؤچى به هوى به کاره ينانى کومه لئ ناميزى نه و بورانه
 به شويوه يه کى نه زمانه و دوا که وتوانه له لايه ن زورک
 له تکه کانى هم کومه لگه يه که بوته هوى دروست کردنى
 بريکى زور له کيشه و نازاوه بؤ سرجه مى کومه لگاوه و
 به تاييه تيش ژنان . ريکلامى خراپ و نازانستى بؤ نازاديه
 سيکسيه کان يه کيکه له هؤکارانه ي که لاوانى توشى
 دوور يانکى هه دتبار کړدوه به رامبه ر به ژنان و نه و
 په يوه نديانه که له گهل يکتر دهيه ستن نه وى که تيبينى
 دهکرت له ناو لاواندا برستى سيکسيه ، هرچه نده هقى
 خويانه که گرنکى به لايه نه ي خويان بدن ، به لام بئ
 ناگايى و درچوون له رينيازى راسته قينه ي ژيان و
 رووشاندى و بريندارکردنى هه ستنى کاسانى ديکه نه و
 کيشه و نازاوانه ي لئ دهکه وپته وه که روژانه دهبيرن يان
 دهبيستري له سر کوشتنى کورو کچى هم ولاته ،
 به شينکى نه و هؤکارانه له نه ستنوى حکومه ته ، چونکه
 حکومه ته هکو پيوست نه يتوانيوه له ماوى زياتر له
 (۱۶) سالدا په روه رده يه کى ريکوپيک و گونجاو بؤ نه و
 لاوانه بدوزپته وه ، نه يتوانيوه کارىکى واکت که خه لکى
 له سر دوور يانى بيرى نوي و کونه پرستى رزگار بکات ،
 تائيسن له زوربه ي شويته کانى هم ولاته لاوان به دهس
 به تالى و بئ کارى سورانه وى ناو کوله نه کان کات
 به سر دهبن و به ره مياکى نه وتوانيوه نييه که ببيت
 پشتوانکى بؤ نابوورى لات ، نيتر چؤن کيشه دروست
 نابئ . کاتيکيش نه و کيشانه دروست دهبن و باجه که ي
 له لايه ن ژنه وه دابين دهکړئ ، حکومه خوى لئ دهکات
 به که ره ي شه ربه ت و گرنکى نه وتوى پيئادا چونکه دهزانى
 هؤکارى هم سهر و نه و سر هر خويه تى .

(فردريک شؤمان) ايش به وه
 ناماژه دهکات که زمان چؤن
 دهبيتته باشترين ويناي
 شويواى فهرهنگى مرؤف و
 هه روه ها ريژه به قسه کانى
 ددهات و دهلى (زوربه ي
 نه ته وه کان هرچه نده له رووى
 سياسيه وه سر به خؤن و
 له رووى کومه لايه تيشه وه
 به کگرتون ، به نه ته وه
 نازميردين ، له کاتيکدا
 به نه ته وه په سنده دهکړئ که
 خه لکه که ي زمانکى هاوبه ش
 به کاربين که جياوازي هه بيت
 له گهل زمانى نه ته وه کانى تر))
 بيرمه ندانپترى وهک (رامسى
 مورير) (ramsy mair) ،
 (هانس کاهن) ، و سستالين
 گرنکى فريهان به زمانى
 هاوبه ش بؤ نه ته وه داوه .
 نه يارانى هم بزچونه
 زوربه نونونه کانى سويسره و
 به ريتاينايى که وره يان
 هيتاوه توه و دهرى دهرن
 که له گهل بوونى چند مان
 تيباندا ، خه لکى نه و ولاتانه
 به نه ته وه ده زميردين ،
 که سائيتريش باوهر يان وايه
 که سويسره دهولته ي چند
 نه ته وه ييه . هه ندى بؤ
 چاره سر کردنى هم پرسه
 ده لپنه رنه سيه کانى سويسره ،
 نه لمانيه کانى سويسره و
 نيئاليپايه کانى سويسره ، سئ
 نه ته وه ي جياوازي ، نه ته وه ي
 سويسره پيک دينن .
 له روويه کى تره وه ، رنکه
 خه لکى زمانى هاوبه شينيش
 هه بئ ، که چى به نه ته وه
 نازميردرى . بؤ نموننه
 به ريتاينه کان ، که نه داييه کان ،
 نوسن تورالپه کان ،
 نيوزله نديه کان . له راستيدا
 نه ته وه ته نيا له ناکامى
 هاتوچوچو نامه شوى
 (مراودات) به ته واوى قولو
 ريک و پيکى پشتاوپشتى
 نه سله يک له دواى يه که کان
 نه و بؤچى زهوى هاوبه ش
 ناکړئ ، پيکها توه .

دهولت ، نه ته وه

وه رگيرانى : هميرى حاجى محمده

نه ژادى و خويشايه تى بکړئ
 که يارمه تيدهرى گونجان و
 پيکه وه هه لکردنى خه لکه ، به لام
 هم بلکه هيتانه وانه که هم
 په کيوونه يه کى له هؤکاره
 واقعى و پيوستگانى دروست
 بوونى نه ته وه يه ، پرسنيکتر .
 هر وه کو که (رينان)
 گوتويه تى ، راستى نه مه يه
 که هيج نه ته وه يه کى ناياب و بئ
 غه ل و غه ش بوونى ني .
 به گوته ي (شؤمان) تنانته
 نه گهر زهمانى (نه ژادى بئ
 غه ل و غه ش) يش بو بئ ،
 هر له ميژه وه له ناکامى
 کؤچکرده کان ، چه نکه کان ،
 سه رکه وتنه کان ، شوکردن و
 ژن هيتان به راده يه کى
 به رفراوان له هه زاران سالدا
 له نايابى و بئ خه وشى
 دهرچووه . هه مووى نه ته وه
 نويکاني نه مرؤژه له خه لکانى
 که به سره گروپه نه ژادى و
 تيريه يه جزواو جزوه کانن
 پيکها تون .
 ۲- هاوبه شى نايين
 له گهل هم شه که يه کيک نايين
 په سنده کراوه که هؤکارى
 په يوه ندى داني گرنک بووه و
 ده توانئ بئ و له رابردوش له
 پيکه وه به ستنى نه ته وه کان
 رولى گرنکى هه بووه ، ناتوانئ

دهولت ، نه ته وه (زيمرن)
 له نيوان نه ته واپه تى و
 دهولته تمه دارى نه و
 جياوازيانه ي ناشکرا
 کړدوه .
 ۱- نه ته واپه تى زهينى و
 هزريه ، دهولته تمه دارى
 واقعه .
 ۲- نه ته واپه تى دهرنويه ،
 دهولته تمه دارى سياسيه .
 ۳- نه ته واپه تى دؤخ و حالته تى
 زهينيه ، دهولته تمه دارى
 ياسيه .
 ۴- نه ته واپه تى لايه نى
 مه عنه وى هه يه ،
 دهولته تمه دارى نه رکى
 وه زيفه ييه که ده بئ نه نجام
 بديت .
 ۵- نه ته واپه تى يه ک جز
 هه سته ، دهولته تمه دارى
 حالته تى جودا له شويوه کانى
 ژيانى شارستانى نييه .
 له به کار هيتانى
 دهسته واژه ي نه ته وه دا
 لپيوورده يى زور هه يه .
 هه ندى له تويژه وه ران هم
 دهسته واژه يه له گهل
 دهولته تمه داريدا يه کسان
 ده زميرن و باوهر يان وايه
 که خه لکى يه ک دهولت ،
 نه ته وه ، به لام تويژه ورده
 بينه کانى به و شويوه ساناييه
 له گهل نه و وره گشتاندى و
 عامه کردندا نين . هانس کاهن ،
 نيرنست رينان ، فردريک
 هرنس ، فردريک شؤمان ،
 مارکس ، ننگليس ، لينين و
 سستالين له باوهره دان که
 نه ته وه به ناشکرا يه ک
 دياره يى ميژوويه . هه مووى
 هم بيريارانه نه وه په سنده
 دهکن که نه ته وه
 دياره يه کى ميژوويى و
 کومه ل ناسيه ، ناوتيه يه که